# בית המשפט המחוזי בחיפה

**ת"צ 33138-07-17 נחלה נ' סטוף מרקט בע"מ ואח'**

**בפני כבוד השופטת בטינה טאובר**
**המבקש ויליאם נחלה, ת.ז. 028344992**

**נגד**

**המשיבה 1.סטוף מרקט בע"מ, ח.פ. 51-278144-4**

## פסק דין

1. בפניי בקשה לאישור הסדר פשרה שהוגשה על ידי הצדדים במסגרת בקשה לאישור תובענה כתובענה ייצוגית, מכוח הוראות סעיף 18 לחוק תובענות ייצוגיות, התשס"ו-2006 (להלן: "**חוק תובענות ייצוגיות**").

**התשתית העובדתית הרלוונטית**

2. ביום 16/07/17 הגיש מר ויליאם נחלה (להלן: "**המבקש**") תובענה ובקשה לאישור התובענה כתובענה ייצוגית כנגד סטוף מרקט בע"מ (להלן: "**המשיבה**"), שהינה קמעונאית בתחום המזון המוכרת, בין היתר, ירקות ופירות ארוזים מראש הנמכרים לפי משקל. על פי הנטען בתובענה ובבקשת האישור, בעת שקילת המוצרים בקו הקופה, מחייבת המשיבה את הרוכש גם בגין משקל המגשים והאריזות במחיר מלא של המוצר עצמו. נטען, כי במעשיה, מפרה המשיבה מספר דברי חקיקה, לרבות: סעיף 2 לחוק הגנת הצרכן, התשמ"א-1981 (להלן: "**חוק הגנת הצרכן**"), חובות חקוקות, החובה לקיים חוזה בתום לב כמשמעות הדבר בסעיף 12 לחוק החוזים (חלק כללי), התשל"ג-1973, פועלת ברשלנות, ובניגוד לדיני עשיית עושר ולא במשפט.

3. המשיבה הגישה תשובה לבקשת האישור, בגדרה דחתה את טענות המבקש כלפיה, וטענה כי בניגוד לנטען בבקשת האישור, המוצרים שבמחלוקת כלל אינם מוצרים "ארוזים מראש", שכן נטילת המוצרים מתבצעת על ידי הצרכן שרשאי לבחור את אופן אריזתם – אם באריזה ואם בשקיות ניילון שמספקת המשיבה. כמו כן, נטען כי שקילת הפירות והירקות מתבצעת בקופה לעיני הצרכן אשר רואה שהיא מבוצעת עם אריזות - ככל שהצרכן בחר ליטול את המוצרים באריזה ולא בשקית. בנוסף, טענה המשיבה כי אין בסיס לטענת המבקש כי היא הפרה חובה חקוקה, שכן הוראת סעיף 20(ב) לחוק המכר, התשכ"ח-1968, הקובעת כי במקום בו נקבע המחיר לפי משקל, יחושב מחיר המוצר לפי המשקל הנקי, אינה חלה במקרה של פירות ויקרות, שעה שתקן ישראלי 1145 [סימון מזון ארוז מראש], התשס"ה-2000, מחריג מתחולתו פירות וירקות לא מעובדים. עוד טענה המשיבה, כי גם אם הפרה את הוראות החוק עליהם הצביע המבקש, הרי שההפרה הנטענת לא גרמה לנזק, וגם אם היה מוכח קיומו של נזק, אין כל קשר סיבתי בין הנזק לבין שאלת משקל האריזה של המוצר.

4. בעקבות הגשת בקשת האישור, באו הצדדים בדברים, ומבלי להודות איש בטענות רעהו, הגיעו למתווה לסיום ההליך המשפטי בכפוף להסכמות אליהם הגיעו. בעקבות האמור, הגישו הצדדים ביום 30/01/18 בקשה משותפת לאישור הסדר פשרה, הנתמכת בתצהירי המבקש, בא כוחו, נציג המשיבה ובא כוח המשיבה.

**<u>עקרונות הסדר הפשרה</u>**

5. במסגרת הבקשה לאישור הסדר פשרה, פירטו הצדדים את ההסכמות אליהן הגיעו כדלקמן:

א. המשיבה תעמיד שלטים במחלקת הפירות והירקות אשר מיידעים את הצרכנים כי ניתן לארוז את מוצרי הפירות והירקות בשקית ניילון. מוצרי פירות וירקות שקילים אשר ישווקו באריזות לגביהם לא תאפשר המשיבה שיווק בשקית ניילון, יישקלו ללא אריזתם (סעיף 13 לבקשה לאישור הסדר פשרה).

ב. תינתן לציבור הצרכנים הנחה על המוצרים נשוא בקשת האישור או על מוצרים אחרים המשווקים על ידי המשיבה בסכום ובשווי כולל של 100,000 ₪ במהלך תקופה של 12 חודשים לאחר אישור הסדר הפשרה (להלן: "**שווי ההטבה הכולל**"). מבצע ההנחות יימשך עד למיצוי הסכום האמור, ורואה חשבון מטעם המשיבה יאשר בכתב קיומו של מבצע ההנחות ומיצוי הסכום האמור (סעיף 14 לבקשה לאישור הסדר פשרה).

ג. הקבוצה תוגדר באופן שזו תכלול את כל הצרכנים שרכשו בשבע השנים שקדמו למועד הגשת בקשת האישור ועד לאישור התובענה כייצוגית, מוצרים ארוזים מראש, שנמכרים לפי משקל, בסניפי המשיבה, וחויבו עקב כך בתשלום בגין משקל האריזה.

ד. הומלץ לקבוע כי המשיבה תשלם למבקש גמול בסך של 4,000 ₪, ולבא כוחו שכר טרחה בסך של 30,000 ₪ בצירוף מע"מ. הסכומים הנ"ל יועברו למבקש ובא כוחו בהתאמה תוך 30 ימים ממועד אישור הסדר הפשרה. כן הסכימו הצדדים כי המשיבה תישא בעלות שכרו של החוקר הפרטי בסך של 5,000 ₪, לא כולל מע"מ, בכפוף להמצאת חשבונית מס כדין.

ה. הצדדים סבורים כי לנוכח טיבו של הסדר הפשרה, אין צורך במינוי בודק, וכי סיום ההליך בהסדר פשרה הוא הדרך היעילה וההוגנת ביותר להכרעה במחלוקות שבין הצדדים, באופן שממלא אחר מטרות חוק תובענות ייצוגיות.

6. בעקבות הגשת הבקשה לאישור הסדר הפשרה, התבקשו הצדדים, בהחלטה מיום 01/02/18, לפעול לפרסום הודעה בדבר הגשת הבקשה לאישור הסדר הפשרה להתנגדויות. כן התבקשו הצדדים להמציא את הבקשה לאישור הסדר הפשרה, הבקשה לאישור התובענה כתובענה

ייצוגית והתובענה הייצוגית על נספחיהן, ליועץ המשפטי לממשלה, למנהל בתי המשפט ולממונה על הגנת הצרכן.

7. לאחר מספר אורכות שהתבקשו על ידי באת כוח היועץ המשפטי לממשלה לשם הגשת עמדה להסדר הפשרה, הוגשה לבסוף, ביום 17/06/18, הודעת התנגדות להסדר הפשרה מטעם היועץ המשפטי לממשלה. במסגרת ההודעה שהוגשה סקרה באת כוח היועץ המשפטי לממשלה את עיקרי טענות הצדדים בבקשת האישור ובתשובה לבקשת האישור, ואת עיקרי הסדר הפשרה.

לגופו של עניין, ציינה באת כוח היועץ המשפטי לממשלה, כי על בית המשפט להתנגד לאישור הסדר הפשרה, מהטעם שהוא מנוגד להוראות הדין המחייבות. צוין כי עניינן של התובענה ובקשת האישור בחיוב הצרכנים בתשלום בגין אריזות פירות ויקרות ביחד עם המוצר הנארז ובתעריף המשקל של אותו מוצר. לעמדת היועץ המשפטי לממשלה, בעשותה את המעשים הנטענים והמיוחסים לה בבקשת האישור, מפרה המשיבה את הוראות סעיף 17 לחוק הגנת הצרכן, המחייב עוסק להציג את מחירם הכולל של הטובין. צוין כי ככל שעוסק מעוניין לגבות עבור האריזה בה נארזים הפירות או הירקות, עליו להציג לצרכן את מחירה הכולל.

כמו כן, צוין כי מעשיה של המשיבה מהווים הפרה של הנחיות הממונה (מכירת מוצר הנארז בבית העסק) מיום 25/12/12 (להלן: "**ההנחיות**"), שהוצאו מכוח חוק הגנת הצרכן, ותקנות הגנת הצרכן (כללים שונים לפרסום מחירי נכסים ושירותים), תשנ"א-1991, אשר לפיהן יש להציג את מחיר האריזה ולחייב את הצרכן במחיר קבוע ולא באחוז מסוים ממשקל המוצר.

לשיטת היועץ המשפטי לממשלה עצם העמדת שלטים או שקיות ניילון לצד אריזות הפלסטיק לצורך אריזת מוצרי פירות וירקות, אינה מאיינת את החובה להפחית את מחיר האריזה בשקילת המוצרים בקופה. בהינתן האמור, סבור היועץ המשפטי לממשלה כי לא ניתן לאשר את הסדר הפשרה בנוסחו הנוכחי, שכן ככל שזה יאושר, יהיה בו כדי להכשיר את המשך הפרת הוראות הדין.

8. ביום 25/06/18 הגישו הצדדים במשותף, תגובה להתנגדות היועץ המשפטי לממשלה להסדר פשרה. לשיטת המבקש והמשיבה, עמדת היועץ המשפטי לממשלה, קוראת באופן לא נכון את ההנחיות, שמתייחסות למוצרים הנארזים בבית העסק, כשאין זה המקרה. יחד עם זאת, ציינו המבקש והמשיבה כי על אף שהם אינם מסכימים לפרשנות היועץ המשפטי לממשלה, הם מסכימים לשנות את הסדר הפשרה המוצע, באופן שסעיף 13 יבוטל, ובמקומו יבוא "המשיבה תפחית את משקל האריזות בשקילת המוצרים בקופה". בהינתן האמור, ביקשו המבקש והמשיבה לאשר את הסכם הפשרה שהוגש יחד עם התיקון המוצע.

**<u>דיון והכרעה</u>**

9. בבואו של בית המשפט לדון בבקשה לאישור הסדר פשרה במסגרת של תובענה ייצוגית, הכלל הוא כי בטרם אישור ההסדר, יימנה בית המשפט בודק חיצוני לבדיקת יתרונותיו וחסרונותיו של הסדר הפשרה, למעט במקרים בהם סבור בית המשפט כי חוות דעת כאמור, אינה נדרשת, מטעמים מיוחדים שיירשמו (סעיף 19(ב)(1) לחוק תובענות ייצוגיות). בפועל מינוי בודק בתובענות ייצוגיות, נעשה ביחס לחלק קטן מהתובענות הייצוגיות. השיקולים לאי מינויים של בודקים לבדיקת התאמתם של הסדרי פשרה במסגרת של תובענות ייצוגיות מתחלקים לשלושה: ראשית, מבחינה פרקטית אין זה יעיל למנות בודק. מצב דברים זה מתקיים כאשר ערכו הכספי של הסדר הפשרה מוגבל, ואינו מצדיק את העלות המשמעותית, והעיכוב ביישום ההסדר, הכרוכים במינוי בודק; שנית, כאשר מבחינה ענייינית אין הצדקה למינוי בודק, וזאת כאשר מדובר בהסדר פשרה המבוסס על השבה כספית מלאה לכלל חברי הקבוצה; שלישית, כאשר מבחינה דיונית אין צורך במינוי בודק, לרוב מאחר שבית המשפט היה מעורב בגיבושו ובעיצובו של הסדר הפשרה. ראה: ת"צ (מרכז) 30028-04-11 **מגדל חברה לביטוח בע"מ נ' איל יצחקי** (29/06/15).

10. במקרה הנדון, בשים לב לטיב המחלוקות שבין הצדדים, אשר נוגעות בעיקר לנזק שנגרם לחברי הקבוצה כתוצאה מההפרות הנטענות כלפי המשיבה בבקשת האישור, בהינתן ערכו הכספי המוגבל יחסית של הסדר הפשרה, ולנוכח העלויות שעשויות להיגרם כתוצאה ממינוי הבודק, סבורני כי אין זה יעיל מבחינה פרקטית להורות על מינוי בודק, אשר עשוי אך להביא לעיכוב ביישום הסדר הפשרה ולעלויות מיותרות. לפיכך, לא מצאתי מקום להורות על מינוי בודק.

11. לגופו של עניין, נוכח הסדר הפשרה לפרטיו, בהתחשב בסיכויי התובענה ובעלויות הגבוהות הכרוכות בניהולה, וכן בהינתן התועלת הממשית לציבור הצרכנים, שבאה לידי ביטוי בהתחייבות המשיבה לפעול בהתאם להוראות החקיקה הרלוונטית, ובכלל זה, בהתאם להוראות חוק הגנת הצרכן, תקנותיו וההנחיות שהוצאו מכוחו, בכל הנוגע לשקילת מוצרי פירות וירקות, וכן התחייבות המשיבה לספק לציבור הצרכנים הטבה בדרך של מבצע הנחות, בשווי של 100,000 ₪, נראה כי הסדר הפשרה שהוגש על ידי הצדדים, בכפוף לתיקון עליו הסכימו המבקש והמשיבה כאמור בתגובה המשותפת שהגישו ביום 25/06/18, במענה להתנגדות היועץ המשפטי לממשלה, הינו הסדר ראוי והוגן וזה מהווה את הדרך היעילה להכרעה במחלוקות העולות מבקשת האישור.

12. לאור האמור, נראה כי הסדר הפשרה והסעדים שהוסכמו במסגרתו, ובכפוף לתיקון עליו הסכימו הצדדים בתגובתם להתנגדות היועץ המשפטי לממשלה, הם הוגנים, ראויים וסבירים, באופן שמצדיק את אישורו של ההסדר, לא כל שכן, בנסיבות בהן פרט להסתייגות שהועלתה על ידי היועץ המשפטי לממשלה בעמדה שהוגשה מטעמו, ואשר תוקנה על ידי

הצדדים בתגובתם מיום 25/06/18, לא הוגשו התנגדויות להסדר הפשרה מטעם מי מחברי הקבוצה המיוצגת.

הסדר הפשרה יחול על חברי הקבוצה הייצוגית, שתוגדר ככוללת: **כל הצרכנים שרכשו בשבע השנים שקדמו למועד הגשת בקשת האישור ועד למועד אישור הסדר הפשרה, מוצרים ארוזים מראש, שנמכרים לפי משקל, בסניפי המשיבה, וחויבו עקב כך בתשלום בגין משקל האריזה.**

13. הצדדים המליצו כאמור להעמיד את סכום הגמול למבקש על סך של 4,000 ₪ ואת שכר טרחת בא כוחו על סך של 30,000 ₪ בתוספת מע"מ. כמו כן התחייבה המשיבה לשאת בעלות שכרו של החוקר הפרטי בסך של 5,000 ₪, לא כולל מע"מ, בכפוף להמצאת חשבונית מס כדין. בהתחשב בהיקף התועלת הכספית לציבור הצרכנים אשר תצמח מסך ההטבה אליה התחייבה המשיבה, סבורני כי ההסדר אליו הגיעו המבקש ובא כוחו מצדיק את שיעור הגמול ושכר הטרחה המוצעים, שאינם חורגים מן הסביר. יובהר, כי המדובר בסכומים שנפסקים בנוסף לסכום ההטבה ואינם באים על חשבון הפיצוי שיינתן לחברי הקבוצה על דרך של מצבע הנחות בשווי של 100,000 ₪.

**<u>סוף דבר</u>**

14. סיכומו של דבר, אני מאשרת את הסדר הפשרה בנוסח שהוגש לתיק בית המשפט ביום 30/01/18 ובכפוף לתיקון עליו עמדו הצדדים בתגובתם להתנגדות היועץ המשפטי לממשלה, אשר הוגשה ביום 25/06/18, ונותנת להסכמות הצדדים תוקף של פסק דין.

המשיבה תדאג לפעול בהתאם להתחייבויותיה בכל הנוגע לאופן שקילת מוצרי פירות וירקות וחיוב הצרכנים בגינם. כמו כן, תיתן המשיבה לציבור הצרכנים הנחה על המוצרים נשוא בקשת האישור או על מוצרים אחרים המשווקים על ידה בסכום ובשווי כולל של 100,000 ₪, וזאת תוך תקופה של 12 חודשים לאחר אישור הסדר הפשרה.

רואה חשבון מטעם המשיבה יאשר בתצהיר קיומו של מבצע ההנחות ומיצוי סכום ההטבה האמור.

כמו כן, נציג מטעם המשיבה יאשר בתצהיר, שיוגש לתיק בית המשפט, מדי שלושה חודשים, ועד למיצוי שווי ההטבה, קיומו של מבצע הנחות, ומיצוי סכום ההטבה.

15. המשיבה תשלם גמול בסך של 4,000 ₪ למבקש ושכר טרחה לבא כוח המבקש בסך של 30,000 ₪ בתוספת מע"מ, בכפוף להמצאת חשבונית מס כדין. כן תישא המשיבה בעלות שכר טרחתו

של החוקר הפרטי בסך של 5,000 ₪, לא כולל מע"מ, בכפוף להמצאת חשונית מס כדין. הסכומים הנ"ל ישולמו למבקש, לבא כוחו, ולחוקר הפרטי בהתאמה תוך 30 ימים מהיום.

16. נוכח אישורו של הסדר הפשרה לפי סעיף 19 לחוק תובענות ייצוגיות, הנני מורה על פרסום ההודעה השנייה לפי סעיף 25(א)(4) לחוק תובענות ייצוגיות.

בהודעה יפורטו הפרטים המנויים בסעיף 19(ג)(1) ו-(2) לחוק תובענות ייצוגיות וכן הפניה לפנקס תועבנות ייצוגיות בו ניתן יהיה לעיין בפסק הדין ובהסדר פשרה, כאמור בסעיף 25(ד) לחוק תובענות ייצוגיות. למען הסר ספק יובהר, כי המשיבה, היא זו שתישא בעלויות הפרסום.

בהתאם לסעיף 25(ד) לחוק תובענות ייצוגיות, יובא נוסח ההודעה השנייה לאישור בית המשפט בתוך 14 יום מהיום. לאחר אישור נוסח ההודעה, תשלח המשיבה עותק מההודעה השנייה למנהל בתי המשפט בהתאם לסעיף 25(ז) לחוק תובענות יצוגיות.

המשיבה תדאג לפרסם את נוסח ההודעה השניה בשני עיתונים ארציים בעלי תפוצה רחבה. גודל ההודעה בעיתונות לא יפחת מ-15X15 ס"מ.

17. הצדדים ימציאו העתק מפסק הדין בצירוף הסדר הפשרה ובצירוף ההודעה השנייה למנהל בתי המשפט לשם רישומם בפנקס תובענות ייצוגיות, בהתאם להוראת סעיף 19(ה) לחוק תובענות ייצוגיות.

18. **<u>המזכירות תמציא העתק פסק הדין לצדדים, ותביא התיק לעיוני ביום 19/07/18.</u>**

ניתן היום, כ"ב תמוז תשע"ח, 05 יולי 2018, בהעדר הצדדים.

בטינה טאובר, שופטת